

**ДО ПРЕСЕДАТЕЛЯ НА НАУЧНОТО ЖУРИ
ПРИ МЕДИЦИНСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ „ПРОФ. Д-Р
ПАРАСКЕВ СТОЯНОВ“-ВАРНА**

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. д-р Пенка Илиева Переновска, д.м.н.

Началник на Клиниката по педиатрия на УМБАЛ “Александровска“-София
на дисертационния труд на тема:

„КОСТНО ЗДРАВЕ ПРИ ЦЕЛИАКИЯ В ДЕТСКА ВЪЗРАСТ“

на д-р Йоана Дянкова Дянкова - докторант по докторска програма „Педиатрия“
към Катедрата по педиатрия при Медицинския университет „Проф. д-р Параскев
Стоянов“-Варна

за присъждане на образователно-научна степен „Доктор“ в област на висшето
образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1.
Медицина и научна специалност „Педиатрия“

Научен ръководител: Проф. д-р Миглена Димитрова Георгиева, д.м.

Определена съм да изготвя настоящата рецензия в изпълнение на Решение на Научното жури, назначено със Заповед № Р-109-476 от 13.12.2022 г. на Ректора на Медицинския университет “Проф. д-р Параскев Стоянов“-Варна проф. д-р Валентин Любомиров Игнатов, д.м.

Кратки биографични данни

Д-р Йоана Дянкова Дянкова е родена на 8.IV.1991 г.

2010 г. - завършва Природо-математическата гимназия „Васил Друмев“-гр. Велико Търново

2016 г- завършва висшето си медицинско образование в Медицинския университет “Проф. д-р Параскев Стоянов“-Варна .

2017 г - Д-р Йоана Дянкова започва работа като ординатор в Детското отделение по интензивно лечение към Първа детска клиника на УМБАЛ "Св. Марина" ЕАД-Варна / за периода 1. I.2017 г. и 1.X.2017 г/.

От мес. X.2017 г. до м. I.2022 г. специализира педиатрия и придобива тази специалност. януари.2022 г. работи като педиатър в Детското отделение по интензивно лечение към Първа детска клиника на УМБАЛ "Св. Марина" ЕАД-Варна.

От м. I.2018 г. - докторант по докторската програма „Педиатрия“ в Катедрата по педиатрия в Медицинския университет "Проф. д-р Параскев Стоянов"-Варна.

Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд е написан на 140 стандартни машинописни страници. Дисертационният труд е онагледен със 79 таблици, 31 фигури и едно приложение. Списъкът на цитираната литература съдържа общо 203 заглавия, от чужди и български автори по тази социално-значима проблематика- 11 на кирилица и 192 на латиница. В три научни статии по темата на дисертацията , публикувани през 2018 г. и през 2019 г., Д-р Йоана Дянкова е първи автор. Две от тях са отпечатани във водещото българско списание „Педиатрия“, обработвано от информационния портал *Scopus*.

Структурата на литературния обзор , отговаря на изискванията Последователно са включени следните раздели:

Въведение - 1 стр.

Литературен обзор - 40 стр.

Цел, задачи и работна хипотеза - 1 стр.

Материал и методи - 8 стр.

Собствени резултати - 41 стр.

Обсъждане - 19 стр.

Заклучение - 2 стр.

Изводи - 1 стр.

Литература -16 стр.

Списък на публикациите, свързани с дисертационния труд - 1 стр.

Приложение - 4 стр.

Анализът на обсъжданата литература е основание за необходимостта от избор на тема на дисертация „КОСТНО ЗДРАВЕ ПРИ ЦЕЛИАКИЯ В ДЕТСКА ВЪЗРАСТ“ .

Целта на дисертацията е представена ясно: „Оценка и проследяване на костното здраве при деца с новодиагностицирана или поставена вече диагноза на целиакията“. За постигането на тази цел са формулирани шест задачи. Тяхното изпълнение хвърля светлина както върху ролята на своевременната диагностика

на заболяването, така и на проследяването на динамичните изменения на анализирани показатели.

Дисертацията е издържана в методологично отношение. Написана е на ясен език, в академичен стил.

В рамките на тригодишно изследване от типа „случай-контрола“ са анализирани резултатите при общо 79 деца, 49 момичета и 30 момчета с целиаксия и контролна група от 65 деца, 36 момичета и 29 момчета.

При всички деца са съпоставени редица антропометрични, клинични, серологични и лабораторни показатели. Представени са и данните от модерни образни изследвания и нови костни биомаркери, характеризиращи състоянието на костното здраве при болните и здравите деца. Изследванията на пациентите са проведени при първото посещение при лекаря и след шестмесечно спазване на строга безглутенова диета и субституиращо лечение с vit. D и калциеви препарати. Използвани са подходящи методи за статистическа обработка на данните. Разпределенията на анализирани болни и контролни лица са представени в шест глави в раздела „Собствени резултати“.

Получените резултати са много добре систематизирани и илюстрирани с значителен брой таблици и фигури. Убедително са подкрепени от доказаните статистически значими корелационни зависимости.

Несъмнен интерес представляват констелациите от резултатите при анализа на биохимичните показатели (основни макро- и микроелементи - калций, желязо, фосфор и магнезий), vit. D, алкална фосфатаза, паратиреоиден хормон, хемоглобин, на биологическите маркери (остеокалцин и остеопротегерин, изследвани за първи път у нас) и на образните изследвания (костна възраст и с двойно енергийната рентгенова абсорбциометрия). Заслужават специално внимание и оригиналните проучвания върху тези два нови костни маркера при децата с това заболяване.

Потвърждава се диагностичната стойност на измененията на някои от показателите на костната възраст и костното здраве в зависимост от пола и възрастта при децата с вече поставена диагноза на целиаксия и при новодиагностицираните пациенти.

Доказва се, че ранните показатели за засягането на костите при децата с целиаксия могат да се използват успешно при проследяването на пациентите в хода на лечението и да се предложат като „златен стандарт“. Постигната е значителна ефективност на терапевтичното поведение при децата с новодиагностицирана или с поставена вече диагноза на целиаксията. Несъмнен интерес представлява установяването на неговото благоприятно въздействие върху малабсорбционния синдром и показателите на костния метаболизъм при децата с целиаксия.

Идентифицираните статистически достоверни корелационни зависимости между редица динамично проследени показатели са убедително доказателство за диагностичната им стойност .

Д-р Йоана Дянкова разработва **оригинален алгоритъм** за диагностично поведение в хода на проследяването на децата с целиакия и костни нарушения. Той е практически принос в българската педиатрична гастроентерологична клинична практика.

Обсъждането се състои от пет глави и следва логиката на проучването. Резултатите от дисертационния труд са систематизирани и съпоставени с тези на други автори. В заключението на дисертацията са обобщени най-важните резултати на проучването.

Формулирани са пет конкретни извода, които отговарят на поставените задачи.

Предложени са два оригинални приноса с научно-приложен характер и три приноса с потвърдителен характер. Приемам, че те са нейно лично дело и заслуга, и могат да съдействат за по-нататъшното развитие на проучванията по този проблем у нас.

Авторефератът е в съответствие с изискванията за обем, структура и съдържание. Той отразява обективно и адекватно основните резултати и научни приноси в дисертацията - актуален, добре планиран и реализиран научен труд.

Заклучение

Д-р Йоана Дянкова притежава задълбочени теоретични, клинични и професионални умения.

Считам ,че предоставената ми за становище дисертация на Д-р Йоана Дянкова „Костно здраве при целиакия в детска възраст“ за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ отговаря напълно на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и на изискванията на Правилника за условията и реда придобиване на научни степени в Медицинския университет “Проф. д-р Параскев Стоянов“-Варна.

Въз основа на гореизложеното давам убедено своята положителна оценка на дисертационния труд и предлагам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Педиатрия“ на д-р Йоана Дянкова Дянкова.

гр. София, 23.12.2022 г.

Рецензент:

проф. д-р Пенка Переновска, д.м.н.

